

**SPOLEČNOST OCHRÁNCŮ
PAMÁTEK
VE VÝCHODNÍCH ČECHÁCH**

Zpravodaj
2.
2010
ROČNÍK XX.

NĚKOLIK SLOV NA ÚVOD

Vážení členové a příznivci,

toto druhé letošní číslo Zpravodaje je obsahově zaměřeno především na výroční sněm našeho občanského sdružení, který se konal 17. dubna 2010 a byl ve znamení 20. výročí založení Společnosti ochránců památek ve východních Čechách. Vysvětlení, proč se na vás obracím stále jako předseda SOPVC, najdete v závěru výroční zprávy, která je otištěna na jiném místě bulletinu.

Vstoupili jsme do třetího desetiletí naší existence s nově zvoleným výborem, který značně omládl, což je příslibem do dalších let. Máme téměř desítku nových členů a informace o našem sdružení se veřejnost může dozvědět nejen z občasných článků v novinách, ale také na našich webových stránkách a v propagační vývěsní skříňce v podchodu ul. Karla IV. v Hradci Králové. Podařilo se nám vydat sborník pod názvem Dvacet let Společnosti ochránců památek, kde je vedle odborných článků zachycena dvacetiletá historie sdružení a na jedenácti stránkách stručný přehled činnosti. Když jsem tyto příspěvky připravoval, s nostalgií jsem si připomněl naše začátky a s nimi mnohé členy, kteří již, bohužel, nejsou mezi námi. Za dvacet let se klima v naší společnosti změnilo, ale naše práce, kterou vykonáváme bezplatně, pokračuje dál. Dnes, více než dříve, nás veřejnost může považovat za jakési podivíny, kteří zaspali dobu.

Tento úvod píše deset dní před konáním parlamentních voleb. Jaký bude výsledek si netroufnu odhadnout, ale obávám se, že v přístupu k ochraně památek se nic nezmění ani po volbách. Až na čestné výjimky toto téma nemají ve svých volebních programech žádné strany. To cosi vypovídá o přístupu veřejnosti k této problematice, kde na rozdíl od životního prostředí toto téma není pro volební manažery zajímavé.

Milí přátelé, buďme optimisty. Tak jako věříme, že současné květnové počasí, které nás trápí chladem a vytrvalým deštěm, se musí nakonec změnit, změní se i přístup občanů k našim památkám. Přispět k tomu je i dnes, po dvaceti letech, nejdůležitější úkol našeho občanského sdružení. Přeji vám všem hezkou slunečnou dovolenou a hodně krásných zážitků při putování za našimi, ale i zahraničními památkami.

Jiří Němeček - předseda

INFORMACE Z VÝBORU SPOLEČNOSTI:

- Během letošního roku se přihlásilo šest nových členů Společnosti ochránců památek.
- **Poslední schůze Společnosti před letní prázdninovou přestávkou se uskuteční v úterý 1. června od 17 hodin a bude spojena s přátelským posezením a občerstvením na školní zahradě (Biskupského gymnázia). Všichni jsou srdečně zváni.**
- Ing. Havrda navrhl požádat hořickou kamenickou školu o pomoc při restaurování náhrobků na kostele sv. Václava na Chloumku a kamenného kříže na návsi v Habřině.
- **Předseda dr. Němeček otevřel během květnového jednání výboru diskusi na téma přistoupení našeho občanského sdružení jako kolektivního člena do ASORKD. Bylo dohodnuto, že výbor rozhodne na červnové schůzi, aby si každý mohl prostudovat stanovy tohoto sdružení.**
- Společnost byla částečně úspěšná v podaných žádostech o granty:
 - celkem 55 tisíc jsme získali z ČSOB a Poštovní spořitelny pro podporu regionů - Menší komunitní granty na uspořádání oslav 900 let kostela sv. Václava na Chloumku,
 - celkem 12 tisíc korun jsme získali na vydání sborníku z konference Kulturní dědictví v současnosti, která se bude konat v říjnu letošního roku.
 - celkem 10 tisíc korun jsme získali od Královéhradeckého kraje jako příspěvek na jednotlivé akce oslav 20. výročí vzniku našeho občanského sdružení.
- **Výbor společnosti řešil problém s ukončením odbíjení hodin na Velkém náměstí v Hradci Králové v nočních hodinách. Ve stanovisku Společnosti, jež bylo zasláno členům Rady města Hradec Králové, se mj. uvádí: „Společnost... nesouhlasí s rozhodnutím Rady města Hradce Králové zrušit noční odbíjení hodin na Bílé věži na Velkém náměstí na základě stížnosti majitele hotelu Vacek. Odbíjení věžních hodin patří k tradičnímu koloritu českých měst a v minulosti jejich pravidelné odbíjení nevadilo ani obyvatelům Hradce Králové. Zároveň se pozastavujeme nad rychlostí, s jakou zareagovala rada města na stížnost majitele hotelu. Jsme přesvědčeni, že rada města přehodnotí své ukvapené rozhodnutí a bude ho revokovat.“**

VÝROČNÍ SNĚM SPOLEČNOSTI OCHRÁNCŮ PAMÁTEK VE VÝCHODNÍCH ČECHÁCH

**Sobota 17. dubna 2010, Muzeum východních Čech - Hradec
Králové**

V letošním roce slaví Společnost ochránců památek výročí dvacet let činnosti, proto se i výroční sněm nesl ve slavnostnějším duchu, mj. se uskutečnil v přednáškovém sále hradeckého Muzea východních Čech, čímž tento jedinečný prostor přispěl k důstojnému vyznění sněmu i oslav. Byl vydán sborník a v přísálí byla instalována výstava o činnosti našeho občanského sdružení.

Výroční sněm však nebyl pouze sněmem bilančním, mapujícím uplynulá dvě desetiletí, ale i volebním.

Slavnostní sněm začal přesně půl hodiny po deváté a moderátor RNDr. Václav Hovorka uvítal všechny přítomné, současné i bývalé členy Společnosti, i hosty, zastupující široké spektrum občanských sdružení, památkáře a představitele krajské samosprávy. Účast členů se zastavila na čísle 46 členů (rozhodně jsou v tomto směru ještě rezervy). Minutou ticha byl připomenut Den smutku, vyhlášený na počest obětí havárie polského vládního speciálu, který se zřítíl o týden dříve v Rusku u smolenského letiště.

Po úvodních procedurálních úkonech (jmenování návrhové, revizní a volební komise) přednesl předseda Společnosti PhDr. Jiří Němeček projev, ve kterém zhodnotil dvacetiletou cestu Spol. a též činnost předcházející doby, která uplynula od sněmu minulého. Bilance dvacetileté dekády zahrnovala všemožné aktivity na poli ochrany památek, publikační činnosti atd. Rovněž hodnocení činnosti za poslední rok se neslo převážně v pozitivním duchu. Rozhodně je na čem stavět pro časy budoucí. Potěšením v tomto směru může být opětovný vzrůst početního stavu členské základny, kdy jsme se opět přehoupli přes magické číslo sto. Několik zájemců vstoupilo do řad Společnosti přímo na sněmu.

Jak již bylo uvedeno, sněm byl též volebním, kdy byl převolen výbor Společnosti, v němž se objevilo několik nových jmen, převážně mladších členů Společnosti. Do budoucna se uvažuje, že každý člen výboru získá svoji gesci, za niž bude zodpovědný. Kandidátka byla schválena jednomyslně 42 hlasujícími členy Společnosti (z 46 zapsaných na prezenční listině). Na sněmu byla rovněž avizována změna stanov, které je nutné aktualizovat. Změna by měla být přijata v příštím roce.

V druhé části jednání výročního sněmu pozdravili plénum hosté a informovali o dění v organizacích, jež reprezentovali. Tomáš Šimůnek ze Sdružení pro záchranu hradu Kumburk (SPZHK) ve svém vystoupení zdůraznil letité kontakty, které je pojí naším sdružením, a osvětlil přítomným nejvýznamnější počiny, které se při opravách na hradech Kumburk a Bradlec za poslední dobu udály. Po něm následovala starostka obce Záměl Marie Trejtnarová, zastupující o.s.

Má vlast - můj domov, které se snaží zachránit a oživit zchátralé roubené stavení v obci Záměl, známé jako bývalá Fajfrova hospoda (dnes U Karla IV.). Ocenila kladný přístup a pomoc členů naší Spol. na brigádách, které se tam konají. Ostatně pomoc Společnosti v Záměli bude pokračovat, jak je to uvedeno i v usnesení.

Poté se ke slovu dostal Tomáš Langr z Letohradu, zastupující místní o.s. Divadlo. To se snaží o opětovné oživení a revitalizaci celého prostoru barokní kaple Sv. Jana Nepomuckého, včetně ambitů, na kopečku nad Letohradem (více Zpravodaj I/2010). Vyzval přítomné, aby porozmýšleli a případně se zapojili do aktivit, které této nádherné a jedinečné sakrální památce vrátí důstojnější podmínky.

Poté se prezentovali zástupci Asociace pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví ČR (ASORKD) z Prahy. Byla to nejpočetnější ekipa z řad hostů, z Prahy přijeli celkem čtyři. Nejprve si vzal slovo Ing. Martin J. Kadrman. V prvním projevu zmínil záchranu historické budovy nádraží v Ústí nad Orlicí, kde již nehrozí bezprostřední demolice, stále však není vše zdárně vyřešeno co se týče budoucího staronového využití a hlavně financování nutných úprav a oprav. V druhém proslovu dostala místo známá causa skandální rekonstrukce Karlova mostu v Praze. V médiích (také v našem Zpravodaji) je tato kauza poměrně často zmiňována. Za ASORKD vystoupil i druhý viceprezident Petr Šefl. Zdůraznil ochranu všech typů památek, které volají o pomoc. Ať je to světoznámý Karlův most (NKP), tak rozpadlá zřícenina či polorozbořená barokní kaplička kdesi v České republice. Do třetice za ASORKD vystoupila Ing. arch. Marie Švábová, která se dlouhodobě věnuje rekonstrukcím historických staveb. Rovněž ona zdůraznila velkou důležitost ochrany našeho kulturního dědictví, k čemuž výrazně přispívají i lidé z mnoha neziskových občanských sdružení, naši Společnost nevyjímaje.

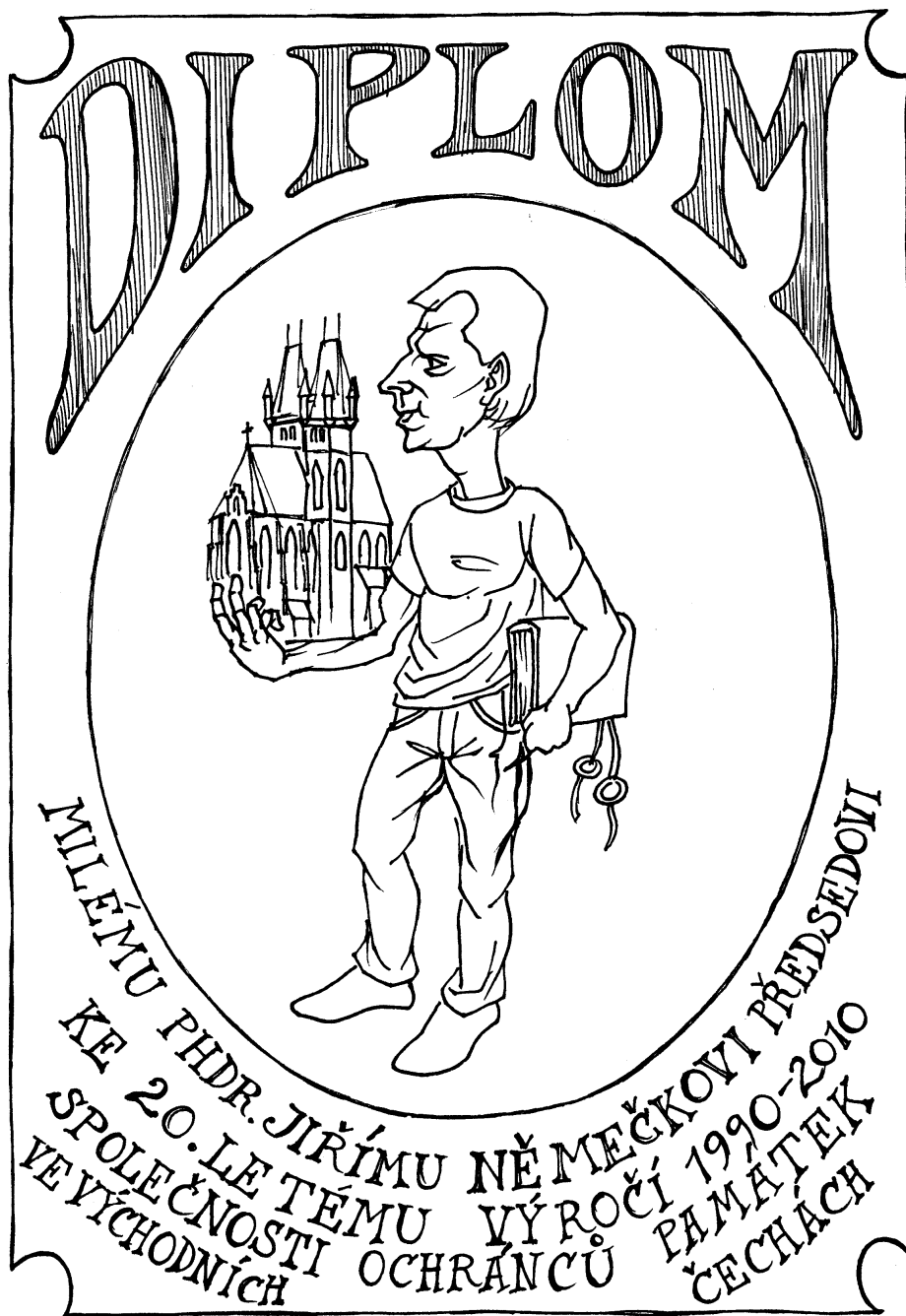
Za úřad Královéhradeckého kraje v krátkém projevu všechny přítomné pozdravila předsedkyně komise pro kulturu a památkovou péči Ing. Václava Domšová, pro kterou není Společnost a její činnost vůbec neznámá.

Z vystoupení členů Společnosti je nutné zmínit kolegu Rudolfa Khola, který ve spolupráci s Ing. Petrem Nožičkou, slovem i obrazem přiblížil aktivity na záchraně hradu Frymburk, včetně aktuální zprávy o založení sbírkového konta. Svou troškou přispěla ke zdárnému průběhu sněmu i Ludmila Žlábková, která ve stručném fotografickém přehledu přiblížila osvětovou část činnosti Společnosti, zejména uskutečněné poznávací výlety a zájezdy. Informovala rovněž o připravovaném projektu vybudování naučné stezky centrem města Hradec Králové po místech, na nichž ve středověku stály kostely, zničené zejména v období husitských válek. Hlavním garantem projektu je Ing. Robert Müller.

Ale to se již také výroční sněm blížil ke svému konci, závěrečného slova se ujal staronový předseda PhDr. Němeček, který v závěrečném projevu zdůraznil, že jeho předsednictví vstoupilo do posledního roku a také přesvědčení, že pilná práce a dobré renomé bude naši Společnost provázet i v časech budoucích.

Závěrem patří dík všem zúčastněným, zejména těm, kteří přispěli svými

příspěvky do diskuse, a nezbývá než pevně věřit, že aktivní činnost naší Spol., do které se zapojí co nejvíce členů (což se zatím ne zcela daří), tu bude i v budoucnu a svým dílem přispějeme k tomu, že ty kulturní hodnoty, které stojí za to zachovat tu také pro další generace zůstanou. Byť jen dobrovolné sdružení, může však dokázat velké věci a dát příklad. Lhostejnost a nezájem o kulturní dědictví je ve všech směrech likvidační a má smysl se pokoušet zvrátit i zdánlivě ztracené.

Pamětní diplom PhDr. Jiřímu Němečkovi, předaný na výročním sněmu Společnosti.
Autor Hynek Bláha, 2010.

Usnesení XXI. sněmu Společnosti ochránců památek ve východních Čechách

XXI. sněm bere na vědomí a vítá zdravice hostů XXI. výročního sněmu a projevy přítomných zástupců spřízněných organizací.

XXI. sněm schvaluje:

- výroční zprávu o činnosti za období od XX. sněmu, tj. od 7. 3. 2009, a souhrnné hodnocení činnosti za 20 let trvání společnosti, přednesené předsedou Společnosti;
- zprávu o hospodaření za rok 2009, přednesenou pokladníkem Společnosti;
- revizní zprávu o kontrole hospodaření, přednesenou členem revizní komise;
- volbu nového výboru Společnosti ve složení (jmenovitě) předseda PhDr. Jiří Němeček, Pavel Bareš, Monika Ficková, MVDr. Miloš Gerstner, Ing. Josef Havrda, Mgr. Ludmila Hovorková (pokladník), RNDr. Daniel Jezbera, Rudolf Khol, Ing. Robert Müller, Ing. Petr Nožička, Václav Pražák, prom. hist., Edita Šebestová, PhDr. Ludmila Žlábková;
- volbu členů revizní komise Společnosti ve složení: Ing. Libor Pospíšil, Iva Fibigrová, MUDr. Olga Procházková.

XXI. sněm zavazuje a žádá členy Společnosti:

- získávat zájemce z řad občanů i mládeže o členství a činnost ve Společnosti a trvale rozšiřovat členskou základnu;
- propagovat vhodnými způsoby a dle vlastních možností a příležitostí činnost Společnosti;
- přispívat do informačního bulletinu Zpravodaj články s tematikou ochrany a historie památek, především z vlastního regionu, využívat při tom zkušeností z vlastního oboru, případně informovat o stavu památek, o jejich akutním ohrožení v místě bydliště či v nejbližším okolí;
- navazovat spolupráci s ostatními občanskými sdruženími a neziskovými organizacemi, jejichž zájmy se dotýkají památkové péče, včetně odborných pracovišť státní památkové péče, dále se školami, státní správou a samosprávou;
- propagovat a dle možností též zajišťovat prodej publikací vydávaných nakladatelstvím Společnosti Balustráda, a tím posilovat finanční situaci Společnosti. Získané prostředky využívat k rozšiřování činnosti jak v publikační činnosti, tak při záchraně památek.

XXI. sněm ukládá Společnosti:

A) v publikační a osvětové činnosti:

- vydávat ve čtvrtletních intervalech bulletin Zpravodaj;
- vydat odbornou publikaci o životě a tvorbě sochaře Josefa Škody;
- vydat Kratochvílův Betlém s motivem Hronova;
- vydat brožuru o hradě Frymburk;
- jednat o vstupu Společnosti coby kolektivního člena do Asociace pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví (ASORKD), rozhodnutí vstupu podléhá schválení

výboru Společnosti;

- pokračovat ve spolupráci s katedrou výtvarné kultury Univerzity Hradec Králové a doporučovat témata diplomových prací z oboru památek;
- zorganizovat cyklus akcí k dvacátému výročí existence Společnosti, zejména putovní výstavu o historii Společnosti (Podorlický skanzen, foyer Krajského úřadu v Hradci Králové) a 4. ročník konference Kulturní dědictví v současnosti s podtitulem Občanská společnost v památkové péči, apod.;
- opakovaně navrhovat obnovu fasády nárožního domu v ulici Bratří Čapků a Bidlově. Objekt je první realizovanou prací Josefa Gočára v Hradci Králové;
- rozvinout spolupráci se studentským klubem Biskupského gymnázia;
- přispívat na webové stránky Společnosti aktuálními příspěvky z dění v oblasti památkové péče;
- poskytovat informační a propagační materiály do vývěsní skříňky v podchodu třídy Karla IV.;
- uspořádat výlet do Kuksu a Žirče s prohlídkou nové křížové cesty v přírodě, připravit tradiční předvánoční výlet a pokusit se podle zájmu zorganizovat jednodenní autobusový zájezd za vybranými památkami;
- ve spolupráci s odborem školství magistrátu Hradec Králové zorganizovat soutěž pro žáky vyšších tříd základních škol s tematikou poznávání památek Hradce Králové;
- dokončit fotodokumentaci nově objevených drobných památek Hradce Králové;
- podporovat aktivní působení Společnosti i jednotlivých členů proti neuváženým zásahům do památek či jejich okolí i případům, které evidentně památky poškozují – viz neodborná oprava Karlova mostu, přístavba moderního objektu k Bílé věži, akce Nádraží nedáme v Ústí nad Orlicí apod.;
- zorganizovat oslavy 900. výročí založení kostela sv. Václava na Chloumku, včetně pouti a vydání brožury k této příležitosti;
- zahájit projekt realizace turistické naučné stezky po stopách zaniklých kostelů na území města Hradec Králové, a to ve spolupráci s městem Hradec Králové a občanským sdružením Katedrála 2008.

B) na úseku aktivní péče o památky:

- navázat spolupráci se Střední průmyslovou školou kamenickou a sochařskou Hořice a navrhovat obnovu drobných památek, jež nejsou vedeny v ústřední evidenci a chráněny podle zákona, jako maturitní práce restaurátorské třídy, případně podobné úkoly pro další studenty školy;
- podílet se nadále na záchraně hradu Frymburk brigádnickou činností, pokračování ve sbírce na záchranu hradu (stav sbírky pololetně kontrolovat), zajistit záchranný archeologický průzkum při sanaci hradu, jednat o převzetí hradu do péče Společnosti, zpracovat harmonogram konkrétních úkolů a požadavků na letošní sezonu;
- podílet se nadále brigádnicky na záchraně historické lidové architektury – Fajfrový hospody v Záměli, včetně účasti na červnové akci Způsobu zpracování a opracování dřeva;
- pokračovat v brigádnické pomoci v Podorlickém skanzenu v Krňovicích.

Robert Müller:

Královéhradecké kostely a kláštery ve středověku

Koncem dubna podala Společnost žádost o grant na magistrát města Hradce Králové. Hlavním cílem našeho projektu je populární naučnou formou připomenout bývalé sakrální stavby, které byly v Hradci Králové v minulosti postaveny a které se již po období husitských válek nedochovaly. Z pohledu využití pro občany i cestovní ruch bude naučná trasa řešena běžnými informační stojany, které jsou již v Hradci Králové instalovány. Naším velkým cílem je i pořízení a instalace památných kamenných umělecky zpracovaných fragmentů, které budou trvale připomínat kontinuitu mezi zaniklými i současnými sakrálními stavbami.

Z pohledu zatraktivnění naučné trasy bude využito interaktivního internetového zpracování, součástí kterého bude i komplexní mapová aplikace, která bude realizována jako samostatná vložená webová stránka k informativní části projektu. Pro výraznější odlišení a přehled bude obsahovat kategorie objektů zájmu, podrobné ortofoto i turistické mapové podklady. Samozřejmou součástí budou moderní mapové funkce jako zoomování v mapě, posun mapy, nebo přepínání mezi různými mapovými vrstvami (podrobné plány města 1:10 000, cykloturistické mapy, autoatlasy, výškopisné mapy). Lze využít funkce vyhledávání objektů a ulic nebo sídel až do úrovně čísel popisných, včetně jejich lokalizace v mapě nebo funkce oblíbeného plánovače tras - vyhledávání silničního, cyklistického, pěšího nebo turistického spojení mezi objekty, včetně zobrazení trasy v mapě, podrobného itineráře, výškového profilu, nebo tipů na výlet. Ke každému bodu zájmu můžeme zadat kategorii, textový popis, kontaktní informace, www stránku provozovatele a fotografii. Záměr bude podpořen vydáním naučné brožury formou průvodce v české a anglické jazykové mutaci. Další přidanou hodnotou projektu bude využití trasy z hlediska populární celosvětové hry Geocaching – hledání pokladu (skrytých schránek).

Touto formou bychom se rádi zapojili do akce Hradec Králové – město přátelské rodině. Pro úspěšné dokončení přípravy zajímavého záměru započala již od května na našich pravidelných pondělních setkáních příprava a diskuse k textům i překladům, ale také samotné roztřídění do jednotlivých kategorií bodů zájmu. Do projektu se finančně rovněž zapojí Sdružení Katedrála 2008, o.s. a dále bez finanční spoluúčasti Muzeum východních Čech, Biskupství královéhradecké, Střední průmyslová škola stavební v Hradci Králové, Povodí Labe, s.p., Sdružení pro podporu mladých talentů orientačního běhu AR20, o.s. a zejména aktivní práci na přípravě textů i náš partnerský Spolek za staré město Hradec Králové.

Rudolf Khol : Další události a akce na hradě Frymburk

VI. brigáda 24.–25. dubna 2010

Poslední dubnový víkend se do Nového Hrádku opět sjeli nadšenci, aby odvedli další kus práce při záchraně hradu Frymburk. Naše Společnost pořádala již VI. brigádu. Počasí nám tentokrát přálo. Za slunečné oblohy se na hradě postupně sešlo deset nadšenců. Naše sdružení bylo zastoupeno pěti členy. Velice nás potěšilo, že opět dorazili naši přátelé ze Spolku hradu Jenčov (celkem čtyři). Jeho členové k nám dorazili již počtvrté. Podotýkám, že vzdálenost mezi hrady Jenčov a Frymburk činí 185 km!

Tříčlenná skupina vedená Vaškem z Jenčova zdolala vrchol věže a vyčistila ho od náletů. Další parta nadšenců pracovala u studny a čistila její okolí, aby mohla být v blízké době provizorně zakryta. Ostatní opravovali poničené schodiště. Na hrad přicházeli návštěvníci, a tak jsem se chvílemi věnoval také podávání krátkého výkladu a prodeji propagačních materiálů. Jeden z návštěvníků pro nás na místě složil tuto básničku :

Hrad Frymburk

*Zřícenina, co zjevuje se a zase ztrácí
a cesta kolem krouží jako sup.*

Přemítám, o co líp se mají ptáci,

Doletí tam natošup.

Práce potom pokračovala čištěním studny. Podařilo se nám z ní vytáhat všechny klády a různé „poklady“ v podobě plastových lahví. Vyčistili jsme přístupovou cestu ke hradu od drobných náletů a spálili je. Večer pak na hradě rozděláváme oheň a pochutnáváme si na opečených špekáčcích.

Druhý den pokračujeme dočištěním studny a odstraňováním dalších náletů v okolí hradu. Pokud chcete vidět, jak brigáda za příjemné atmosféry probíhala, pak se podívejte na video, které natočili přátelé z Jenčova. Tento přímý odkaz je na webových stránkách naší SOPVC:

http://www.stream.cz/video/7/460913-hrad-frymburk-u-noveho-hradku/?word_id=1375427

Další možností jsou webové stránky www.stream.cz - hledat video, hrad Frymburk.

Hrádouská vařečka na hradě Frymburk

Další akcí, která se tento rok na hradě Frymburk odehrála, bylo mimořádné zpřístupnění této památky 15. května. Tento den v Novém Hrádku místní Sokol pořádal již 28. ročník tradičního pochodu Hrádouská vařečka. Po dohodě s hlavním organizátorem akce, panem Bohadlem, vedla konečná část všech tras kolem hradu.

Den před startem pochodu se věnujeme přípravám této akce. Na nádvoří hradu za nepříjemného a studeného deště srovnáváme klády na jednu hromadu a natahujeme ochranné pásy. Večer pak s kamarádem Leošem Tymelem z Nového Hrádku, který nám s brigádami od začátku pomáhá, navážíme na hrad stoly a židle.

V sobotu ráno jsme od sedmi hodin na hradě. Z našich řad zajišťují akci pouze čtyři členové. Nejprve v příkopu pod hradem rozbíjíme netypické ležení. Člen Klubu vojenské historie Brendy Tomáš Kunsta, který s námi při záchraně hradu

spolupracuje, nám půjčil starší ukrajinský vojenský stan. V něm pak zřizujeme stánek s prodejem pohlednic, publikací a razítkovací místo. Rád bych zde uvedl, že KVH Brendy rekonstruuje pěchotní srub T-S 27 „Nad cestou“ a provozuje v něm muzeum Čs. opevnění (více na webových stránkách www.t-s27.cz). Na přístupové cestě ke hradu bylo stanoviště pro děti, které si zde mohly vyzkoušet, jak těžké je skákání v pytli. Za to pak dostaly sladkou odměnu. Nahoře na hradě byl návštěvníkům podáván výklad o jeho historii, stavebním vývoji a probíhající záchraně. Zájemci také obdrželi památeční glejt o návštěvě hradu a mohli se na cestu posilnit douškem lahodné Frymburské medoviny. Pochodu se zúčastnilo celkem 484 turistů.

Na závěr bych rád dodal, že záchrana hradu Frymburk je aktivitou celé Společnosti. Připomínám, že veškeré brigády, akce pro veřejnost, propagační materiály, články v tisku, prezentace, komentované prohlídky, fotografie, videa, letáky spojené s touto činností propagují a zviditelňují naše sdružení. Díky tomu jsme také navázali kontakt a spolupráci s několika dalšími občanskými sdruženími – Spolek hradu Jenčov, Sdružení pro záchranu hradu Kumburku, KVH Brendy, Šibeník o.s. Jako místopředseda naší Společnosti se obracím na naše mladší členy, aby se v rámci svých možností a schopností zapojili do této činnosti a pomohli nám. Ať už aktivní účastí na brigádách nebo jinou prací.

Další plánované brigády na hradě Frymburk proběhnou 26. června a 17. září 2010. Podrobnosti opět naleznete na webových stránkách Společnosti. Při té červnové bychom rádi zakryli hradní studnu a při druhé budeme připravovat areál hradu na akci pro veřejnost. Tou budou Dny evropského dědictví, které na Frymburku proběhnou ve dnech 18. a 19. září 2010. Na letošní ročník chystá naše sdružení menší kulturní program, komentované prohlídky hradu, občerstvení, prodej propagačních materiálů a upomínkových předmětů a také výstavu archeologických nálezů z hradu. Není jisté, jestli se nám vzhledem k našim silám podaří zrealizovat vše, co bychom si přáli.

Od 1. 4. 2010 vyhlásila Společnost ochránců památek ve východních Čechách veřejnou sbírku na záchranu hradu Frymburk. Pokud vám není osud hradu lhostejný, **pomozte i vy** zachránit tuto unikátní památku pro budoucí generace! Přispějte jakoukoliv finanční částkou na jeho záchranu. Číslo účtu : 5170432001/5500.

ZPRÁVY A ZAJÍMAVOSTI:

Židovské památky získaly 280 milionů na obnovu. Na deseti místech České republiky vzniknou v následujících třech letech oblastní centra židovské kultury. Budou se nacházet v Ústěku, Jičíně, Brandýse nad Labem, Plzni, Březnici, Nové Cerekvi, Polné, Boskovicích, Mikulově a Krnově. Na rekonstrukci a následné zpřístupnění těchto míst získala Federace židovských obcí téměř 280 milionů korun. V revitalizovaných památkách židovské kultury, mezi nimiž nechybí synagogy, sídla bývalých obcí, rabínské domy, bývalé židovské školy a další objekty, budou probíhat výstavy, přednášky, koncerty, literární večery, filmové projekce a divadelní představení. Plánovaný termín dokončení projektu je září 2013.

V České republice se do dnešního dne uchovalo na 90 synagog, které mají památkovou hodnotu, dále přibližně 150 dalších budov památkové povahy (školy, obecní domy, rabináty, špitály, mikve) a na 350 židovských hřbitovů.

PAMĚTNÍ DESKA PROFESORU PROCHÁZKOVÍ. V Hradci Králové bude ve čtvrtek 3. června 2010 odhalena pamětní deska českému chirurgovi a čestnému občanovi města prof. MUDr. Jaroslavu Procházkovi, DrSc. (1913-2003). Slavnostní akt začne ve 13 hodin před domem na Pospíšilově třídě č.p. 843, v němž lékař žil.

Téměř půl miliardy pro Kuks. Hospital Kuks, který je součástí unikátního barokního komplexu někdejších lázní významného mecenáše Františka Antonína Šporka, bude v letech 2010-2014 revitalizován za přispění dotace ve výši 440 milionů z fondů EU, v rámci projektu ministerstva kultury „Vracíme památky do života“.

Projekt *KUKS - Granátové jablko* si klade za cíl oživit dnes nevyužívané a do značné míry zchátralé části hospitalu. Záměrem projektu je rozvíjet v obnovených prostorách nové aktivity, které budou mít vazbu nejen na původní funkce hospitalu, ale budou vycházet i z faktu, že se jedná o špičkovou evropskou památku.

Projektový záměr spočívá ve vybudování ojedinělého multifunkčního vzdělávacího centra s lokální historickou tradicí, které bude prezentovat přístup při vzorové obnově národní kulturní památky a současně nabídne prostor pro realizaci širokého spektra kulturně edukačních aktivit určených pro laickou i odbornou veřejnost s úzkou vazbou na historickou užitnou funkci areálu.

Hospital Kuks je znám především díky skvělé sochařské expozici Matyáše Bernarda Brauna a původní barokní lékárně „U granátového jablka“. K tomuto areálu patří také lesní sochařská rezervace Braunův Betlém a další dochované prvky komponované barokní krajiny. Hospital Kuks je jediná památka svého druhu v České republice.

Petr Nožička:

Seminář péče o kulturní dědictví v Královéhradeckém kraji

Dne 24. března uspořádal Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově seminář o památkách *Péče o kulturní dědictví v Královéhradeckém kraji*.

Prvním přednášejícím byl Jiří Slavík. Hovořil o problematice ohrožených památek, včetně důvodů, proč se staly ohroženými: dluh památkám z nedávné minulosti, restituční a majetkové spory (pokud probíhá spor nikdo do památky neinvestuje, a to často ani do základní údržby). Problémy způsobuje i špatná využitelnost památky, čímž se pro investora stává neatraktivní. Někteří majitelé rovněž žádají za památku nereálnou cenu, kterou potenciální kupce odradí.

V druhé části příspěvku byly zmíněny konkrétní příklady ohrožených památek - zámek Barchov, na němž snad už svítá na lepší časy, roubená hospoda v Záměli apod. Připomenuty byly i objekty ve správě památkového ústavu. Nastíněna byla například postupná obnova hospodářských areálů zámků Hrádek u Nechanic, Náchod, Opočno, Ratibořice a záchranné práce na Vízmburku.

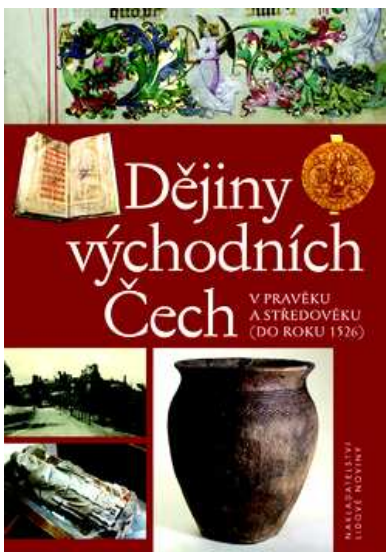
Zmíněn byl problém revitalizace vojenské pevnosti v Josefově - zejména dalšího využití objektů, jejichž dispozice pro komerční použití je „nešikovná“.

Další část semináře byla věnována archeologickým výzkumům v Hradci Králové. Archeolog Radek Bláha informoval o objevech na terasách mezi Gočárovým schodištěm a Bono publicem, zejména zmínil pozůstatky opevnění pravěkého, pozdějšího hradištního i gotického opevnění města, jež tvořily tři pásy hradeb. Dokumentovány tu byly i zbytky renesančních a barokních zahrad.

Referát Aleše Chvojky, vedoucího památníku prusko-rakouské války z roku 1866 na Chlumu, se týkal historie vzniku i současného stavu pomníků 1866. Poslední přednáška historika Jana Jakla představila připravovanou výstavu Sny a vize o neuskutečněných projektech architekta J. Gočára v Hradci Králové.

Seminář byl pro mě přínosný, i když část o ohrožených památkách pojednávala o tématu spíš v obecné rovině. Osobně by mě více zajímalo, jak hodlá památkový úřad aplikovat nový památkový zákon s případnou úvahou nad sankcemi a i dle některých úspěšných příkladů ilustrovat čerpání dotací z EU. Také by mne zajímala informace o památkách, kterým jde opravdu o přežití - například zámek v Kunčicích (na snímku). Kdo je jeho majitel a co se špatným stavem památky hodlá dělat. Také by stál za úvahu lepší termín semináře, neboť se konal v pracovní den během dopoledne. Zejména laická veřejnost tak nemusela mít možnost se akce zúčastnit.

Rudolf Khol: Nová kniha o dějinách východních Čech

Nakladatelství: Lidové noviny
Počet stran: 832 stran
Rozměr: 235 krát 160 mm
Tloušťka: 52 mm
Váha: 1430 g
Vedoucí autorského kolektivu: prof. František Musil

Publikace o východočeských dějinách v pravěku a středověku přináší nové poznatky o jednotlivých archeologických kulturách, které se v regionu vystřídaly, o příchodu Slovanů a o nejnovějším náhledu na úlohu východních Čech při vzniku a formování přemyslovského státu. Text pojednává o vývoji středověkého osídlení kraje a o vztahu přemyslovských a lucemburských králů k této rozsáhlé a hospodářsky i politicky významné části Čech. Specifikou oblastí byly výnosy z východočeských královských věnných měst, které zajišťovaly příjmy královen. Velká pozornost je věnována klíčové roli východních Čech v husitské revoluci a v období konsolidace českého státu spjatém s osobností východočeského pána a pozdějšího českého krále Jiřího z Poděbrad. Součástí výkladu jsou kapitoly o kulturním vývoji v období románském a gotickém a vysvětlení podílu východních Čech na zformování specificky české reformační církve – Jednoty bratrské.

V hradeckém Muzeu východních Čech se 22. dubna 2010 uskutečnila prezentace unikátní práce o východočeských dějinách. Autorský kolektiv historiků a archeologů Univerzity Hradec Králové a spolupracujících pracovišť představil knihu *Dějiny východních Čech v pravěku a středověku (do roku 1526)*. Křtu publikace se zúčastnili vedoucí autorského kolektivu prof. PhDr. František Musil, CSc., doc. PhDr. Ondřej Felcman, dále prof. PhDr. Vladimír Wolf a Mgr. Richard Thér, Ph.D., kteří pohovořili o vzniku knihy a její obsahové stránce, o archeologických otázkách a husitské době ve východních Čechách. Zároveň přislíbili, že budou pokračovat a dějiny východních Čech by tak mohly být zpracovány komplexně od pravěku do současnosti. Podotýkám, že kniha vyšla v nákladu 800 ks a v současné době je téměř rozebrána. Podle informací od ředitelky nakladatelství Lidové noviny paní Evy Pleškové se připravuje dotisk.

Brigáda v Záměli a pochod Přes tři hrady

Na druhou sváteční květnovou sobotu byla naplánována další brigáda na objektu Fajfrový hospody v Záměli na Rychnovsku. Na základě neobvyklého požadavku od sdružení Má vlast - můj domov, o.s. byly vytvořeny podmínky pro intenzivní propagaci objektu mezi veřejností naší prací. Již 24. dubna 2010 se tu otevírala cyklosezóna, které se zúčastnilo cca 400 osob. Byla zde vytvořena atmosféra polní nemocnice. Prostředí umocňovaly kostýmy u lazaretu, usměvavé sestřičky na středisku první pomoci, chirurgický operatérský tým, ale rovněž nezbytné středisko poslední pomoci, vybavené špalkem, řeznickou sekerou a dvěma živými katy – vše pro návštěvníky cykloakce. Hlavní propagátorka obnovy cyklistických akcí v regionu, paní starostka Červinková z Kostelce nad Orlicí, nás letos opět zařadila do programu.

Po loňských zkušenostech se již jako tradice rozšířil i nejkratší bezbariérový okruh na trase Pochodu přes tři hrady, na který se nám podařilo v rámci volnočasových aktivit i sportovních akcí pro děti a dospělé přilákat více než patnáct set osob. Aby byla deklarace záměru zřízení skanzenu a obnovy kulturní památky věrohodná, probíhalo v hostinci za aktivní účasti zástupců Společnosti ochránců památek očištění vnitřních roubených prvků stavby přímo před zraky turistů i návštěvníků zájezdního hostince. I přes deštivé počasí se na turistické okruhy z Potštejna, Sopotnice i Žampachu vydaly čtyři tisíce pěších turistů, doprovázené šesti stovkami cyklistů. K obědu nám paní starostka připravila chutnou bramboračku, domácí sekanou, pivo a lepší slunečné počasí a tak jsme po konci akce vyrazili na poznávací výšlap do Potštejna. Odpolední regenerace byla naplánována i s občerstvením na chatě u Roberta Müllera a někteří se zdrželi až do neděle.

O tom, že akce v Záměli jsou pojaty z hlediska propagace zcela vážně, svědčí závěrečné foto (ilustrační foto). Na závěr bych Vám rád připomenul, že kolem hostince jsme se i minulý týden prošli s členy sdružení Má vlast - můj domov při slavnosti „Svěcení studánek“. Akce se tu 1. května konala již po osmé. Začínáme u chráněné památné „Vorašské lípy“ a odtud vyrážíme k lesní studánce, oblečení v dobových kostýmech. Za doprovodu lidových písní se společně s veřejností vydáváme k lesní studánce. Tam probíhá vyčištění a otevření studánky, uvítání hostů i slavnostní svěcení a požehnání. Vodník Floriánek nám s družinou vždy nabídne „živé“ vody, po které se nesmí řídit silniční vozidla a pak následuje kulturní program. Cesta zpět nás zavede k další studánce u hřiště pod hřbitovem, kde na nás čekají chutné koláče a zbytek kulturního programu. Tak na viděnou příště.

Robert Müller

ČLÁNKY:

Ing. arch. František Trejtnar:

Kostel Nejsvětější Trojice v Klášterci nad Orlicí

Fr. Trejtnar: Kostel Nejsvětější Trojice

Král Přemysl Otakar II. je znám jako zakladatel mnoha měst a intenzivní kolonizační aktivitou. Kolem roku 1256 pozval do Prahy mnichy křižovnického řádu s červeným srdcem - cyriaků, kteří zakládali kláštery na mnoha místech naší vlasti. Jedna jejich skupina zamířila také do zapadlého koutku východních Čech, na žampašské panství a vystavěla tu na pravém břehu Divoké (dříve zvané Vysoké) Orlice menší klášterní areál. Klášter kolonizoval dosti velké území, kde bylo založeno kromě přilehlé vsi zvané Orlicz ještě několik dalších vesnic. Vedle duchovního poslání měl klášter také poskytovat útočiště pobeckým na stezce z Čech do Kladska a Slezska.

První písemná zmínka o klášteře Orlicz v tzv. Formuláři biskupa Tobiáše z Bechyně je z let 1279-1290, ve kterém zakazuje světskému feudálovi vystavět tvrz nebo hrad na území obhospodařovaném klášteřem Orlicz. Další zmínka o klášteře je v bule papeže Bonifáce VIII. z 15. prosince 1295. Výstavbu kamenného kláštera, včetně kostela, možno klást do doby před rokem 1270 a lze se domnívat, že architekta a realizátory stavby (v gotickém slohu), si přivezli cyriáci s sebou.

Kostel doznal stavebních úprav již v polovině 14. století a celý klášter byl roku 1421 vypálen a pobořen husity a mniši rozprášeni nebo pobiti. Klášter už nebyl nikdy obnoven a z celého areálu byl až v roce 1452-3, již jako farní, rekonstruován pouze kostel, u kterého se zachovala poměrně značná část kamenných konstrukcí a stavebních prvků, jako opěrné pilíře, obvodové zdivo s úzkými okenními otvory, vstupní portály a část klenby. Z této doby pochází pískovcová oltářní menza, na jejíž čelní straně je, mezi torčovanými sloupky, vytesán letopočet a nápis gotickým písmem: „AD MCCCCLII MIKESS ZENA JAN MATI MA“.

V dolní polovině jsou reliéfy čtyř šlechtických rodů, zřejmě donátorů kostela: erb pánů ze Šternberka, pánů z Kunštátu, pánů z Potštejna a pánů Berků z Dubé. Od té doby kostel několikrát vyhořel a byl přestavován. Koncem 19. století byla, místo původních dvou věží s cibulovými střechami, zřízena pouze jediná dřevěná konstrukce v rustikálním pojetí. Krytina věže, sanktusní věžičky i hlavní loď jsou šindelové. Kostel je jednolodní dispozice se sakristií na severní straně a malé předsíně na straně západní, kde je hlavní vchod s původním gotickým profilovaným portálem zakončeným vysokým tympanonem. Ve věži je památný zvon z roku 1670, opatřený dlouhým nápisem. Z vnitřního zařízení je, kromě oltářního obrazu hlavního oltáře, pozoruhodný obraz ukřižovaného Krista s

vyobrazením města Žamberka. Vzácná je novogotická dřevorezba Kalvárie a část obrazů křížové cesty od vídeňského dvorního malíře Johanna Franze Greipela z roku 1750. Od stejného umělce je v sousedním Kunvaldě kompletní Křížová cesta a rozměrný hodnotný oltářní obraz sv. Jiří na bílém koni.

Při opravách fasády, pod vedením místního rodáka arch. Jana Lyera z Prahy, byly pod omítkou v roce 1951 objeveny záhadné kresby postav, představující snad čerty. Zřejmě pocházejí od husitů, kteří tím chtěli vyjádřit potupu pokořeným mnichům: „Ať táhnou k čertům!“ Nedávno se podařilo restaurátorům Bergerovým odkrýt v interiéru gotický nápis s letopočtem 1453, kde chybí jednička, což vedlo k zajímavým spekulacím o příchodu křesťanských misíí do těchto končin již v 5. století. Kolem kostela se objevuje ještě několik dalších záhad, avšak důležité je, že se jedinečná památka gotické architektury v tomto regionu těší značné návštěvnosti a je vděčným motivem mnoha malířů. Za zmínku stojí, že v této farnosti působil v polovině 19. století vlastenecký kněz P. František Chaloupka, který v místě značně povznesl hudební kulturu.

Rudolf Khol: Tuchorazská kráska procitá

Nedaleko Českého Brodu v obci Tuchoraz se dochovala pozdně gotická stavba - tvrz, postavená v době vlády Jiřího z Poděbrad. Majitel památky se rozhodl v druhé půli června a poté ještě v srpnu tento zajímavý objekt částečně zpřístupnit, když umožní vstup do věžovité brány tvrze. Zde návštěvníky čeká ukázka stavitelského umění starých mistrů: dokonalé křížové klenby, unikátní dvojité hvězdicovité klenby, erb majitele tvrze Svitáčka z Landštejna, kamenný interiér reprezentativní místnosti a jeden z posledních funkčních prevětů na českých hradech.

Tvrz si zájemci prohlédnou v doprovodu kostýmovaného průvodce a dozví se něco z dějin a pověstí. Návštěvu můžete spojit s příjemnou procházkou v údolí říčky Šembery. Zpřístupněna bude pro školy v pátek 18. června od 9-16 hodin, pro veřejnost pak následující víkend, tedy 19. až 20. června ve stejných časech. Prohlídky s průvodcem budou každou celou hodinu. Další možností podívat se do tvrze pak budou historické slavnosti Mračení, které se na tvrzi uskuteční 21.-22. srpna 2010. Více informací na <http://tuchoraz.xf.cz>.

Historie Tuchorazské tvrze

První zmínky o Tuchorazi pocházejí z r. 1295. Opevněné sídlo v Tuchorazi začal prokazatelně budovat za vlády Václava IV. Petr z Klučova. Vybral si k tomu vyvýšené místo na skalním ostrohu nad potokem Šemberou. Poté se na Tuchorazi vystřídal více majitelů a získává ji také Mikuláš Dačický z Landštejna. Tomu dispozice malé venkovské tvrze přestává stačit, a tak se pouští do rozsáhlé stavební činnosti. Zastává u dvora významné funkce, je např. maršálkem královny Johanky, nejvyšším písařem zemských desek. Vystavěl honosný palác s mohutnou vstupní věží. Na ní umístil pamětní desku, která přestavbu tvrze poměrně přesně datuje. „*Léta Božieho MCCCCLXXVII tato věž dělána jest skrze náklad urozeného pána, pana Mikuláše z Landštejna, nejvyššieho písaře desk královstvie českého a dělal jest mistr Květoň. Amen*“. Až téměř do půle 16. st. zůstává Tuchoraz v držení rodu Landštejnů. Dalším zajímavým majitelem Tuchorazi je Bořivoj z Donína, který se r. 1547 zúčastnil stavovského povstání, za což byl odsouzen k domácímu vězení, které si částečně odpykával i na Tuchorazi. Jeho dcery zdejší panství v r. 1571 zdědily a r. 1579 prodaly s celým zbožím Jaroslavu Smiřickému ze Smiřic k černokosteckému panství. Od této doby ztrácí Tuchoraz rezidenční funkci a je využívána jako sídlo vrchnostenských úředníků. V r. 1639 tvrz oblehlo švédské vojsko. Po neúspěšném obléhání vypálilo přílehlou ves a odtáhlo. Objekt tvrze rychle chátral. Z nařízení správy černokosteckého panství byla tvrz postupně demontována a kámen byl použit na zpevnění okolních jezů a hrází. Ušetřena zůstala pouze mohutná vstupní věž.

Architektura věžové brány Tuchorazské tvrze

Vstupní brána je 20 m vysoká na téměř čtvercovém půdorysu o rozměrech 8,4 krát 9,6 metrů. V průčelí věže je umístěna deska upomínající na majitele a stavitele. V přízemí vstupní brány je unikátní křížová klenba. Vedle vstupu je patrná montážní jáma, ve které byl kdysi umístěn mohutný mechanismus zajišťující bránu padacím mostem. Do pater věže se vstupuje krytým, částečně do pláště zapuštěným, točitým kamenným schodištěm. V prvním patře se nachází hladká štuková klenba bez ozdob. V plášti jsou dvě okna. Druhé patro věže sloužilo asi k reprezentačním účelům. Je velmi zdobné. Všechna čtyři okna jsou vybavená prostornými kamennými sedíliemi. Stěny jsou zdobeny částečně zapuštěnými mělce rýhovanými sloupy, po vzoru antiky. Strop je zakončen obkročnou hvězdovou klenbou, v jejímž svorníku je symbol landštejnské růže. Klenba je velmi podobná té ze svatováclavské kaple v chrámu Sv. Víta na Pražském hradě. Spekuluje se, že obě snad stavěl stejný mistr, Parlérův žák. Zajímavostí je jeden z posledních funkčních převětů (výsernic) dnes by se řeklo záchodů, na českých hradech. Pod bílou přemalbou okenních sedílií byly odkryty nápisy z 16. a 17. století. Dříve bylo na věži ještě jedno hrázděné polopatro. Dnes je věž zakončena barokní mansardovou střechou. Věž je velmi pěknou stavební ukázkou pevnostní fortifikace pozdního středověku.

Zajímavá je dodnes funkční středověká cisterna na vodu pod hradem. Poslední suky hradeb je možné najít nad ostrohem potoka Šembery. V areálu tvrze se nachází zřícená budova špejcharu, která by snad mohla mít pozdně středověký původ. Raritou tvrze je podzemní chodba, která spojovala tvrz s panstvím v Kostelci n/Č.lesy a dala se údajně projet kočárem.

DOKUMENTY:

Zápis z XXI. sněmu Společnosti ochránců památek ve východních Čechách

17. dubna 2010

Přednáškový sál Muzea východních Čech v Hradci Králové

Přítomno: 46 členů Společnosti (dle prezenční listiny)

Hosté: Ing. Vladimír Derner, náměstek hejtmana Královéhradeckého kraje; Ing. Václava Domšová, předsedkyně výboru pro kulturu a památkovou péči Královéhradeckého kraje; Sdružení pro záchranu hradu Kumburk - Tomáš Šimůnek; Asociace pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví (ASORKD) - Martin J. Kadrman, Petr Šefl, Ing. arch. Marie Šváblová; Sdružení Má vlast - můj domov - Marie Trejtnarová; Tomáš Langr, ředitel o.s. Dobré divadlo; Jana Krejčová - MF Sedmička; Josef Novotný - Spolek za staré město Hradec Králové; Vladimír Hrubý - UHK; Otakar Kalenda - zastupitel Královéhradeckého kraje; Ing. Jiří Novák - NPÚ; p. Rychecký.

1. Zahájení sněmu a přivítání hostů

Výroční sněm, který se u příležitosti 20. výročí existence Společnosti konal v Muzeu východních Čech v Hradci Králové, začal minutou ticha za oběti tragické letecké nehody, při níž zahynuly významní představitelé Polské republiky.

2. Schválení programu a volba komisí

Poté byl přítomnými členy Společnosti schválen program sněmu a zvoleny jednotlivé komise:

- mandátová a volební ve složení M. Gerstner, J. Havrda, P. Bareš
- návrhová komise ve složení V. Pražák, R. Khol, L. Žlábková.

3. Úvodní slovo hostů

Účastníky sněmu pozdravila Ing. Václava Domšová, předsedkyně krajského výboru pro kulturu a památkovou péči a poděkovala jim za činnost. Na sněm přišel rovněž druhý náměstek hejtmana Ing. Vladimír Derner a zástupci Asociace pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví České republiky, kteří více vystoupili v rámci diskuse.

4. Výroční zprávy předsedy Společnosti

Výroční zprávu o činnosti sdružení v uplynulém roce a souhrnně za dvacet let existence Společnosti přednesl předseda PhDr. Jiří Němeček. Text uveden v příloze zápisu č. 1.

5. Zpráva o hospodaření a zpráva revizní komise

Zprávu o hospodaření zpracovala pokladní pí Jarmila Sibalová, text zprávy v příloze zápisu č. 2.

Poté přednesla pí Vorlová kontrolní a revizní zprávu ze dne 8. února 2010, z níž vyplývá, že při kontrole veškerých dokladů nebyly shledány žádné závady a nedostatky.

6. Volba Výboru Společnosti a revizní komise

Ze 102 členů Společnosti bylo přítomno 46. V tajné volbě byl 42 platnými hlasy zvolen nový výbor společnosti ve složení:

Předseda PhDr. Jiří Němeček, Pavel Bareš, Monika Ficková, MVDr. Miloš Gerstner, Ing. Josef Havrda, Mgr. Ludmila Hovorková (pokladník), RNDr. Daniel Jezbera, Rudolf Khol, Ing. Robert Müller, Ing. Petr Nožička, Václav Pražák, prom. hist., Edita Šebestová, PhDr. Ludmila Žlábková.

Současně byla stejným počtem hlasů zvolena revizní a kontrolní komise ve složení: Ing. Libor Pospíšil, Iva Fibigrová a MUDr. Olga Procházková.

7. Diskuse

Asociace pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví (ASORKD) - Martin J. Kadrman

- informoval přítomné, jak a s jakým cílem vznikl ASORKD. Mj. řekl: „Na začátku byla například otázka, jak zajistit, aby orgány, které se mají věnovat ochraně památek, se tomu opravdu věnovali. A také je nutné to umět mediálně prodat. Jednou z prvních akcí asociace je záchrana Karlova mostu.

Za sdružení promluvil také Petr Šefl, hudebník, restaurátor, který informoval o aktuální situaci v kauze znehodnocení Karlova mostu v Praze.

Sdružení pro záchranu hradu Kumburk - Tomáš Šimůnek

- sdružení je letos 18 let. Na hradě pořádána akce pro 50 zahraničních studentů. Spolupráce s informačním střediskem v Lomnici nad Popelkou;

- o víkendech jezdí členové sdružení na tzv. víkendovky = pomoc památkám mimo Kumburk a Bradlec. Brigády se tak konaly například na Choustníku, Kozlově u Lomnice nebo na Frymburku u Nového Hrádku;

- věnují se i publikační činnosti - více na www v sekci Badatel.

Sdružení Má vlast - můj domov - Marie Trejtnarová

- sdružení, jehož cílem je záchrana a revitalizace areálu roubené hospody v obci Záměl na Rychnovsku, spolupracuje se Společností. „Na startu byly naše informace velmi strohé, proto děkujeme za velkou pomoc od Společnosti, díky níž jsme mohli nasměrovat naše další úsilí,“ uvedla M. Trejtnarová;

- sdružení připravuje vyhlášení finanční sbírky na záchranu areálu.

Rudolf Khol

- informoval přítomné o historii hradu Frymburk na Náchodsku a aktuální situaci,

týkající se jeho sanace, obnovy a znovuzpřístupnění;

- nejbližší plán: brigáda 24.-25. dubna 2010; 15. května 2010 tradiční turistický pochod Hrádouská vařečka - na hradě bude jedno ze zastavení. V červnu se uskuteční již VII. brigáda.

Tomáš Langr, ředitel o.s. Dobré divadlo, Letohrad

- vznesl prosbu o pomoc při záchraně unikátní kaple sv. Jana Nepomuckého v Letohradě. Je připraven přispět k oživení areálu pořádáním divadelních akcí, ale je nutné nejprve kapli zachránit.

Klub lidové tvorby - Františka Kateřina Vorlová

- připomněla společné akce Klubu lidové tvorby a Společnosti ochránců památek, které začaly již počátkem 90. let - zejména výstavy na Šrámkově statku a později v budově gymnázia Boženy Němcové;

- upozornila rovněž na význam udržování lidových řemesel, případně zvyků a obyčejů. Pokud je totiž nějaká památka zrenovována, je třeba ji něčím naplnit a oživit.

8. Výstava

Součástí sněmu byla výstava v přísálí přednáškového sálu, na níž byla převážně ve fotografiích dokumentována činnost Společnosti za uplynulých 20 let.

Zapsala Ludmila Žlábková, 18. dubna 2010

PŘÍLOHA Č. 1

Výroční zpráva přednesená na výročním XXI. sněmu Společnosti ochránců památek ve východních Čechách 17. dubna 2010

Vážení členové Společnosti, vážení hosté,

scházíme se zde v těchto krásných prostorách, abychom zhodnotili naši činnost za uplynulý rok, jak vyplývá z našich stanov, ale také si připomenuli 20 let od založení našeho občanského sdružení. Já, když dovolíte, nejprve stručně zhodnotím uplynulých dvacet let. Připomenu jen významné akce, protože přehled činnosti budete mít možnost si přečíst v našem Sborníku, stejně tak stručnou historii.

Vznik našeho sdružení je spojen s „polistopadovou“ euforií. Tehdy bylo založeno velké množství obdobných spolků, ale během dvaceti let většina zanikla. Pravdou je, že v poslední době vznikají nová občanská sdružení, ale již úzce zaměřená na záchranu určité památky. Registrace naší Společnosti má datum 23. březen 1990, takže již vstupujeme do jednadvacátého roku naší existence. Již v prvním roce byla naše činnost pestrá. Pracovali jsme na opravě roubeného Šrámkova statku v Pileticích (Hradec Králové), která se na tři roky stala hlavní náplní naší práce. První finanční prostředky jsme získali za opravu náhrobků na malém hřbitůvku Na Zámečku na Novém Hradci Králové. Za vydělané tři tisíce jsme nakoupili materiál na opravu statku v Pileticích. Tehdejší předností sdružení byl velký počet studentů z gymnázia (dnešní název Gymnázium B. Němcové), kteří v té době byli ochotni pracovat zdarma. Na tomto gymnáziu jsme již 7. března 1990 uspořádali první výstavu ke 140. výročí narození T. G. Masaryka a výstavu starých pohlednic Hradce Králové. Stali jsme se členy Nezávislé památkové unie, což je národní střešková organizace a následující rok členem Europa Nostra, která je nevládní organizací a členem Rady Evropy. Začali jsme vydávat informační bulletin pod názvem Zpravodaj. K dnešnímu dni bylo vydáno již 81 čísel. Se studenty jsme se účastnili prázdninových brigád. První byla v Jičíně, další rok na poutním kostele Homol, a následně na hradě Štěpanice. Poslední prázdninovou akcí se studenty byla oprava barokní fary v Heřmánkovicích na Broumovsku v r. 2001. Po deseti letech již studenti pochopili, že je lepší dělat za peníze, než pro dobrý pocit z vykonané práce. Naším velkým marketingovým tahem bylo vydání naší první publikace Hrady, zámky a tvrze na Královéhradecku, kterou napsali studenti Křížek a Řezník. Druhý jmenovaný je dnes univerzitním profesorem historie v Německu a je stále naším členem. Náklad publikace 3 tis. kusů je z dnešního pohledu nerozum, kterého jsem se dopustil z naivity, která se však vyplatila. Během tří let byl celý náklad téměř rozebrán a nám to přineslo finanční prostředky na vydání rozsáhlejšího díla autora Karla Kuči Historie a architektura Chlumecka a Novobydžovska. Vydávání publikací v našem vydavatelství Balustráda je stále jednou z významných aktivit. K dnešnímu dni jsme vydali třicet jednu publikaci a sdružení finančně žije díky prodeji těchto publikací.

Od počátku jsme se snažili zachránit ohrožené památky podáním návrhů na zapsání do státního seznamu nemovitých kulturních památek. V devadesátých letech to byla především zásluha našich členů pana A. Skalického a V. Pražáka, v poslední době také paní L. Žlábkové. Osobně se musím stydět, že jsem podal pouze jeden návrh.

Obrana ohrožených památek, kde jsme aktivně vystupovali, započala již v roce 1990, kdy jsme bojovali proti zbourání kostela v Jedlové a zbourání staré městské čtvrti Betlém

v Hlinsku. Do povědomí veřejnosti jsme se však dostali v roce 1994, kdy jsme protestovali proti výstavbě Mc Donaldu před kostelem v Hradci Králové. Nejznámější obrannou akcí byla však záchrana Vily Aničky. Tato silně medializovaná kauza nám udělala sice pár nepřátel, ale získali jsme daleko větší počet sympatizantů. Kauza je stále živá a definitivně neskončila.

Veřejností jsme byli také chváleni za opravy náhrobků na židovském hřbitově v Hradci Králové. Osobně si cením pochvaly hradeckého rodáka, spisovatele a diplomata Viktora Fischla, který nás se studenty zastihl při opravě náhrobků a byl se svojí manželkou mile překvapen, že se někdo stará o židovské památky.

Na opravu památek jsme založili několik finančních sbírek. První byla na záchranu barokních kostelů na Broumovsku, další na opravu kaple sv. Klimenta v Hradci Králové a sbírka na církevní památky. Poslední je na záchranu hradu Frymburk.

Uspořádali jsme celkem tři celostátní konference. V roce 2003 ve spolupráci s o. s. Collegium pro arte antiqua na téma: Směry a možnosti ochrany, obnovy a využití památek, v r. 2006 Využití památek a v r. 2007 na téma Drobné památky. Ze všech tří konferencí jsme vydali sborníky přednášek. Čtvrtou konferenci plánujeme na říjen letošního roku se zaměřením na úlohu občanských sdružení při záchraně památek.

V roce 2008 byli naši členové hlavní páteří oslav 700 let katedrály Svatého Ducha. O práci jednotlivých členů se více dozvíte ve Sborníku.

Na závěr bych chtěl vzpomenout některých členů, kteří během dvaceti let zemřeli, ale patřili k našim agilním členům. Václav Havrda, malíř. a grafik Karel Kratochvíl, RNDr. Karel Samšiňák, Ing. Rudolf Mejdr, PhDr. Josef Kratochvíl, Robert Řemínek, Josef Michalička, Vlasta Vacková, Jan Dobrzenský z Dobřenic, Mgr. Jana Sochorová, Ing. arch. Ladislav Metelka.

Nyní k hodnocení činnosti Společnosti od minulého sněmu, jak ukládalo usnesení XX. sněmu, schválené 7. března 2009.

- vydat čtyři informační bulletiny Zpravodaj – splněno
- vydat publikaci se zaměřením na lidové zvyky na Královéhradecku – splněno, navíc jsme vydali publikaci Karel V. Rais a Hlinecko
- uspořádat vlastivědný zájezd do Horní Lužice – splněno
- zlepšit naše webové stránky a obsah propagační skříňky – splněno
- uskutečnit tradiční předvánoční výlet – splněno
- připravit oslavy 20. výročí vydáním VTZ, pamětního listu, Sborníku a připravit výroční sněm – splněno
- podílet se brigádnickou pomocí na obnově roubené hospody v Záměli - splněno
- pokračovat v záchraně hradu Frymburk a uspořádat pro veřejnost zpřístupnění v Den památek – splněno
- brigádnicky pomáhat v Podorlickém skanzenu Kapounka – splněno
- dopis vládě, jak v době krize preferovat památky – splněno

To byl stručný výčet splněných úkolů. Některé aktivity nebyly zahrnuty do usnesení, jako byla výstava betlémů ve Šrámkově statku, podpora rozumné varianty revitalizace Velkého nám. v Hradci Králové a další, které jste si mohli přečíst v našem informačním bulletinu. K nejviditelnějším patří založení peněžního konta na záchranu hradu Frymburk. Více se dozvíte ve zprávě pana Khola. Stejně o problémech s tímto hradem.

Na závěr mi dovoluete několik osobních poznámek. V loňském posledním čísle Zpravodaje jsem avizoval, že jsem se rozhodl po dvaceti letech již nekandidovat na

předsedu Společnosti. Dvacet let plného nasazení pro práci našeho sdružení mne již značně opotřebovalo a věk, ač si to nechci připustit, vykonaly své. Je třeba, aby se vedení Společnosti ujal někdo mladší. Bohužel, až na čestnou výjimku, se nikdo takový nenašel. Rád bych předal pomyslný štafetový kolík, ale první problém by nastal s prostory pro naše sdružení. Biskupské gymnázium B. Balbína nám již 15 let poskytuje prostory pro naši činnost, ale je jasné, že vedení školy těžko umožní novému předsedovi volný přístup do školní budovy. Když jsem si toto uvědomil, nezbyvá mi než ještě jeden rok setrvat ve funkci a za tuto dobu nalézt vhodnou kancelář, jejíž pronájem nás finančně nezruinuje. Toto vidím jako prvořadé pro pokračování existence Společnosti. Totiž ani moje osoba nemusí být zárukou, že budeme moci i v budoucnu využívat přístřeší gymnázia. Tolik na vysvětlenou, proč nedodržím slovo, které jsem dal v posledním čísle Zpravodaje.

Na úplný závěr trochu optimismu. Do našeho občanského sdružení vstupují noví členové střední generace, ale co je důležitější, mají chuť aktivně pracovat. To je hlavní devíza pro vstup Společnosti do dalšího desetiletí. Přeji nám všem hodně elánu a optimismu, který v současnosti tolik chybí.

PhDr. Jiří Němeček - předseda

PŘÍLOHA Č. 2

Pokladní zpráva o hospodaření organizace za rok 2009

Příjmy

Příjmy z prodeje publikací	141 377,- Kč
Příjmy z členských příspěvků	8 400,- Kč
Ostatní příjmy	213 547,- Kč
Příjmy celkem	363 324,- Kč

Výdaje

Za grafické a tiskárenské práce (Stojí buk ..., Karel V. Rais, pohlednice)	153 897,- Kč
Zájezd Horní Lužice	18 747,- Kč
Občerstvení	2 536,- Kč
Poštovné	1 677,- Kč
Kancelářské potřeby	1 175,- Kč
Cestovní náklady	1 938,- Kč
Ostatní výdaje	173 759,- Kč
Celkem výdaje	353 729,- Kč

Výsledek hospodaření za rok 2009	9 595,- Kč
Hotovost v pokladně k 31. 12. 2009	2 689,- Kč
Na bankovním účtu k 31. 12. 2009	13 416,09,- Kč

V Hradci Králové 18. ledna 2010

Jarmila Sibalová – pokladní Společnosti

Veřejná sbírka na záchranu hradu Frymburk

- hrad Frymburk u Nového Hrádku byl založen někdy na počátku 14. století dodnes neznámým zakladatelem
- první písemná zmínka pochází z roku 1354
- věž o průměru 18 metrů je nejširší stojící hradní věží na našem území
- v 17. století byl hrad vypleněn vzbouřenými sedláky a začal chátrat
- během dalších tří století byl hrad ponechán svému osudu...
...píše se rok 2008 - na hradě se pohybují lidé, kteří se snaží zbavit jeho nádvoří keřů a stromů...

Jak bude tento příběh pokračovat dál? To bude záležet na nás všech. Od 1. 4. 2010 vyhlásila Společnost ochránců památek ve východních Čechách veřejnou sbírku na záchranu hradu Frymburk. Pokud vám není osud hradu lhostejný, pomozte i vy zachránit tuto unikátní památku pro budoucí generace! Přispějte jakoukoliv finanční částkou na jeho záchranu.

číslo účtu : 5170432001/5500

kontakt : www.sopvc.cz

OBSAH

Několik slov na úvod	2
Informace z výboru Společnosti	3
Výroční sněm Společnosti ochránců památek	4
Usnesení XXI. sněmu Společnosti	6
Rudolf Khol: Další události a akce na hradě Frymburk	7
Zprávy a zajímavosti	12
Petr Nožička: Seminář péče o kulturní dědictví	13
Rudolf Khol: Nová kniha o dějinách východních Čech	14
R. Müller: Brigáda v Záměli a pochod Přes tři hrady	15
Články	
Ing. arch František Trejtnar: Kostel Nejsvětější Trojice v Klášterci nad Orlicí	16
Rudolf Khol: Tuchorazská kráska procitá	18
Dokumenty	
Zápis z XXI. sněmu Společnosti ochránců památek	20
Výroční zpráva dr. Jiřího Němečka	23
Pokladní zpráva o hospodaření za rok 2009	25
Veřejná sbírka na záchranu hradu Frymburk	26

ZPRAVODAJ

**VYDÁVÁ SPOLEČNOST OCHRÁNCŮ PAMÁTEK
VE VÝCHODNÍCH ČECHÁCH
ADRESA: ORLICKÉ NÁBŘ. 356/1, 500 03 HRADEC KRÁLOVÉ
REGISTROVÁNO VE SMYSLU ZÁKONA
POD REGISTRAČNÍM ČÍSLEM MK ČR E 11426**

**www.sopvc.cz
e-mail: sopvc@seznam.cz**